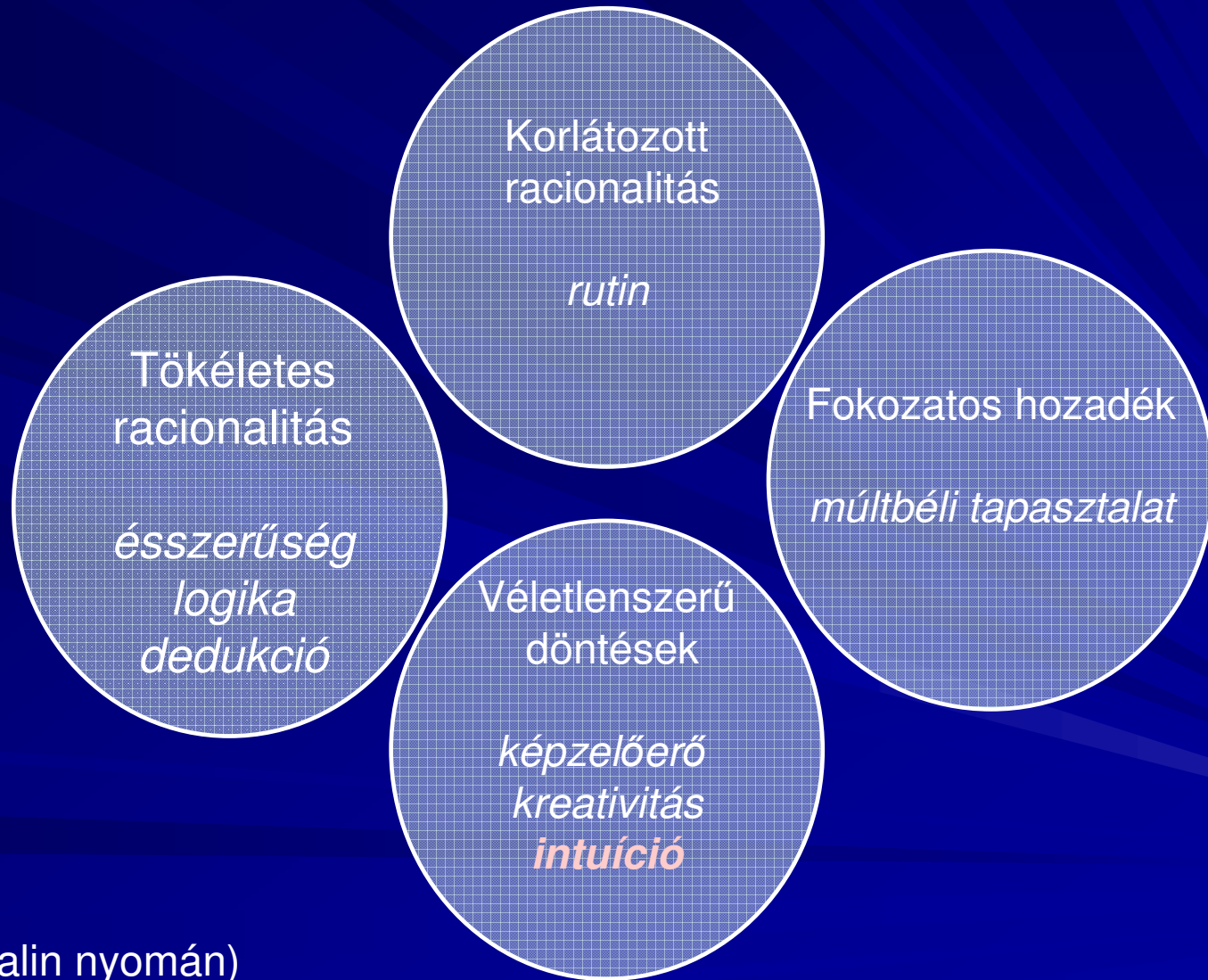

Az intuíció szerepe a döntésekben

Zoltayné Paprika Zita, PhD
BCE Döntéselmélet Tanszék
zita.paprika@uni-corvinus.hu

Racionalitás és intuíció

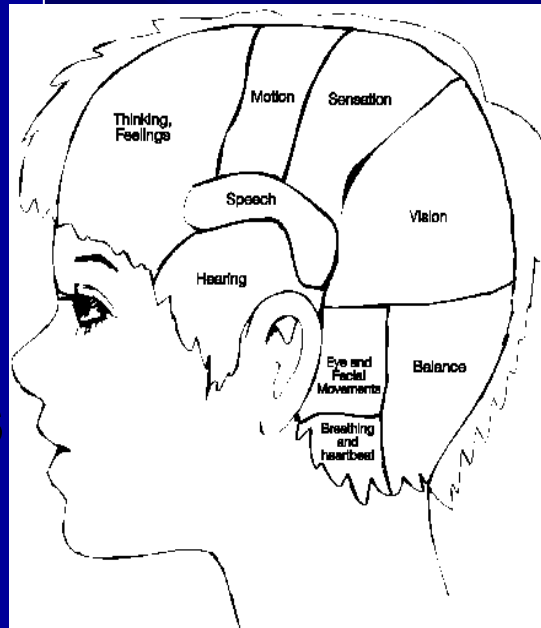

(Topcu Katalin nyomán)

A két agyfélteke által koordinált funkciók

Bal félteke

- Beszéd
- Időérzékelés
- Racionális gondolkodás
- Számolás
- Értékelés

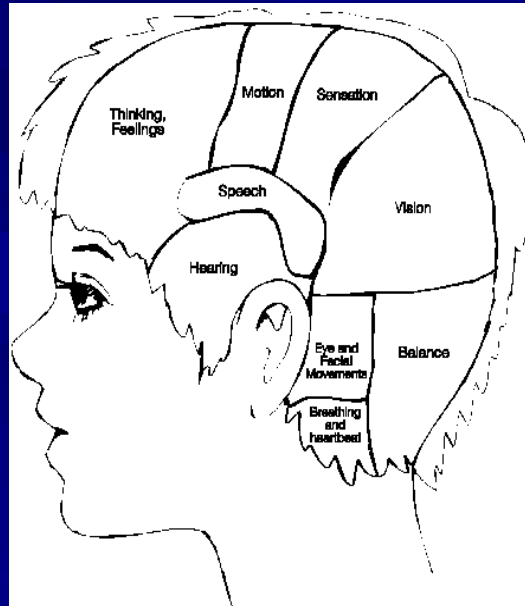
Jobb félteke

- Látás
- Térérzékelés
- Intuitív gondolkodás
- Elemzés
- Generálás

Racionális és intuitív gondolkodás

Racionalitás

- a valószínűségek kezelése
- kategorizálás, differenciálás
- szétválasztás
- deduktivitás
- okozati kapcsolatok felismerése

Intuitív gondolkodás

- a lehetőségek keresése
- nagy képzelőerő
- részek összekötése az egészszel
- szintetizálás képessége
- érzelmekre hagyatkozás
- ösztönös tudás

Logikus és intuitív problémamegoldók I.

LOGIKUS

problémamegoldó

- analitikus, logikus gondolkodás
- erős verbalitás és számítási funkció
- jobban reagál a szóbeli instrukciókra
- konformistább

INTUITÍV

problémamegoldó

- erős szintetizáló képesség, intuíció
- gyenge nyelvi kifejezőképesség
- jobban reagál a vizuális instrukciókra
- kevésbé konformista

Logikus és intuitív problémamegoldók II.

LOGIKUS

problémamegoldó

- szereti a jól definiált feladatokat
- szisztematikus
- könnyen felidéz írott szöveget
- tényekre koncentrál
- szekvenciálisan veszi számba az ötleteket

INTUITÍV

problémamegoldó

- szereti a nyílt feladatokat
- felfedező típus
- erős a képzelőerővel rendelkezik
- elvekre koncentrál
- képes kezelni a kapcsolódásokat

Logikus és intuitív problémamegoldók

szisztematikus

felfedező

zárt
feladatok

nyílt
feladatok

tények

elvek

szekvencia

hálózat

analízis

szintézis

<http://www.youtube.com/watch?v=nEv7S1zZYpk>

Intuíció – megérzés

- **Intuíció:** (latin) *intueri* – belelátni, rálátni
- **Görög filozófusok:** közvetlen gondolat vagy megértés, amely nem következtetésen alapul
- **Kant:** az intuíció az a priori tudást szintetizálja a jelennel
- **Carl Gustav Jung:** tudattalan képesség a lehetőségek észlelésére
- **Schultz:** tapasztalat, tudás, gondos elemzés, értékelés, a teljes kép átlátásának képessége

Szerencsés előrelátás

„Bizonyos dolgokat nem kell megbeszélni, mert **érezni** lehet a megoldást.” (Sir David Simon)

„Olyan döntés volt, amit az égvilágon mindenki hibásnak tartott, még a legjobb barátaim is; de én **éreztem**, hogy van keresnivalónk.” (Richard Branson)

„Innen, a társaság központjából nem nagyon megyünk bele minden apró dologba – de mindenről **van valami sejtésünk**.” (Jack Welch)

Mikor használjuk az intuíciót?

Intuitív módon érzékelünk egy problémát

Automatikus válaszunk van a gyakorlat és a tapasztalat alapján

Az információt és a tapasztalatot szintetizáljuk

Eredményeinket számszerű adatokkal vetjük össze

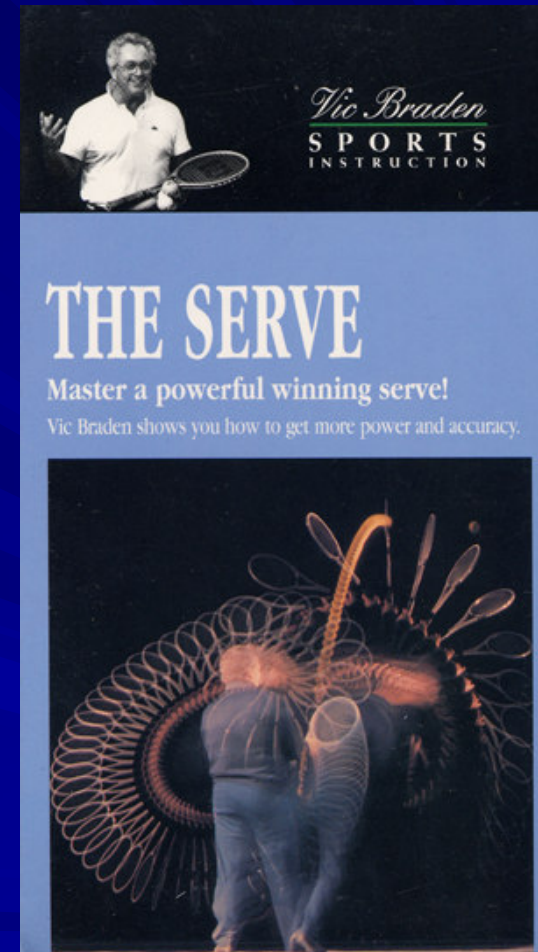
Gyors, megvalósítható, elfogadható megoldásra jutunk

(Aczél Balázs nyomán)

Intuíció – a hatodik érzék

Vic Braden

„Braden legnagyobb bosszúságára, azt nem tudja, hogy honnan tudja...”

(Malcolm Gladwell: Ösztönösen: A döntésről másképp. HVG. 2005)

Racionális vs. intuitív gondolkodás

Racionális

- Lassú
- Megerőltető
- Munkaigényes

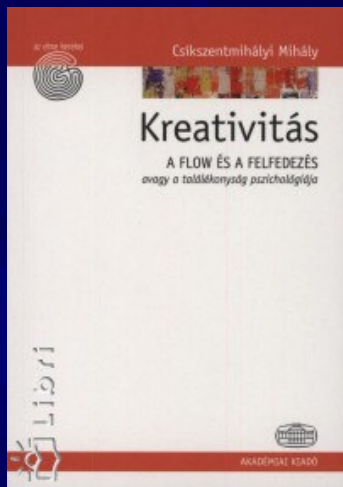

(Daniel Kahneman)

Intuitív

- Gyors
- Nem fáradtságos
- Észlelőképes

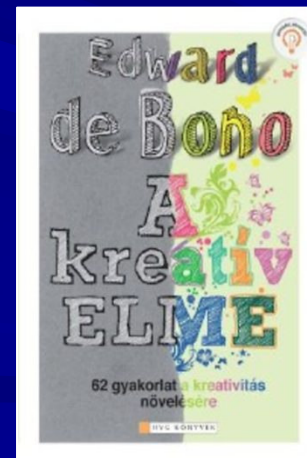
Ajánlott olvasmányok magyar nyelven

Csíkszentmihályi Mihály: Kreativitás, 2008

Malcolm Gladwell:
Ösztönösen, 2005

Edward de
Bono: A
kreatív elme,
2009